

Regeringskansliet
Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm**Yttrande över Trygghetsutredningens betänkande Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69)**

(Fi2015/3601)

Riksdagens ombudsmän (JO) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på ovan nämnt betänkande.

I betänkandets kapitel 10 föreslås nya forumregler när en parts personuppgifter omfattas av sekretess. Förslagen innebär att processer som i dag är utspridda på olika domstolar i landet kommer att koncentreras till två domstolar, Stockholms tingsrätt och Förvaltningsrätten i Stockholm. Förslagen syftar till en ökad trygghet för hotade och förföljda personer i de fall en process i domstol inleds. Mina synpunkter på förslagen framgår av det följande.

Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Utredningen föreslår en ny bestämmelse i rättegångsbalken som enligt sin ordalydelse träffar fall där uppgift om svarandens folkbokföring är sekretessbelagd i Skatteverkets folkbokföringsdatabas när talan väcks. Det intressanta är emellertid om folkbokföringsuppgiften är sekretessbelagd hos domstolen. Enligt min mening bör det räcka att som förutsättning för bestämmelsens tillämplighet ange att uppgiften är sekretessbelagd.

Den föreslagna bestämmelsen är utformad som en exklusiv forumregel. Enligt min mening borde den i stället utformas så att den är subsidiär till den allmänna forumregeln i 10 kap. 1 § RB.

Föräldrabalken

I utredningens uppdrag har inte ingått att se över forumregler för familjemål. Det sammanhänger med att en annan utredning (utredningen om en utvärdering av 2006 års vårdnadsreform, Ju 2014:14) har till uppdrag att ta ställning till om det behövs införas särskilda forumregler i föräldrabalken för situationer där barn och föräldrar har skyddade personuppgifter. Det är olyckligt att regeringen har valt att dela upp frågan på detta sätt; problematiken är densamma i föräldrabalksmålen som i andra tvistemål. Forumregeln i 6 kap. 17 § föräldrabalken är visserligen

exklusiv men också dispositiv, vilket innebär att det krävs en foruminvändning av svaranden för att rätten ska komma fram till att stämningsansökan har getts in till fel domstol. Högsta domstolen har i ett färskt avgörande (NJA 2015 s. 218) anvisat en lösning av det problem som utredningen diskuterar med tillämpning av gällande rätt. Det avgörandet har inte analyserats av utredningen men bör beaktas i det fortsatta arbetet.

Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken

Utredningen har föreslagit en ändrad forumregel i 14 kap. 3 § äktenskapsbalken. Den nuvarande regeln är exklusiv och indispositiv (se 10 kap. 17 § första stycket 5 rättegångsbalken). Den ska alltså beaktas av domstolen oberoende av om svaranden gör en foruminvändning och den domstol där talan har väckts kan med tillämpning av 10 kap. 20 a § RB lämna över målet till rätt domstol.

Det föreslagna tillägget till bestämmelsen skulle kunna tolkas som att käranden, om svarandens adress är sekretessbelagd, måste väcka talan i Stockholms tingsrätt oavsett var han eller hon har sitt hemvist. Detta har nog inte varit avsikten, men gör att bestämmelsen bör omformuleras.

Jag anser att det i en sådan situation naturligtvis bör vara möjligt för käranden att väcka talan där han eller hon själv har sitt hemvist.

Förvaltningsdomstolarna

I de flesta mål i förvaltningsdomstolarna är det en myndighet som är den enskildes motpart. Jag har svårt att förstå att det behövs särskilda forumregler i sådana fall.

Den fortsatta beredningen

Enligt min mening kräver forumfrågorna en fortsatt beredning innan det finns förslag som kan underställas riksdagen. I detta arbete bör även frågan om forumregeln i föräldrabalken ingå.

Jag avstår från att yttra mig beträffande de övriga förslagen i betänkandet. Jag har inför framtagandet av detta yttrande samrått med de övriga justitieombudsmännen.

Lars Lindström

Erika Bergman

I beredningen av yttrandet har även byråcheferna Carina Sjögren och Charlotte Håkansson deltagit.